

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Guidelines for Potential Development in Tourism Management of Amphawa Floating Market, Amphawa District, Samut Songkhram Province

ปัทมา โกเมนทร์จรัส¹

Pattama Komenjumrus¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 2) เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 3) เพื่อศึกษาแนวทางสำหรับการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ 385 คน โดยการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ และทำการเก็บข้อมูลแบบเจาะจงจำนวน 17 คน จาก เจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ และผู้ประกอบการธุรกิจ

ผลการศึกษาพบว่า 1) พฤติกรรมการท่องเที่ยวพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรูปแบบการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจคือกิจกรรมชมวิถีตลาดน้ำอัมพวา ช่องทางการได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวจากข้อมูลข่าวสารจากช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ 2) ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวพบว่าทุก ด้าน มีระดับศักยภาพในเกณฑ์ระดับมาก ได้แก่ การเข้าถึงและการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักกิจกรรมการดำเนินงาน และแพ็คเกจที่มีให้บริการ และการให้บริการอื่นๆ 3) แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดน้ำอัมพวา พบว่า 1) ควรเพิ่มการเดินทางมายังตลาดน้ำอัมพวาโดยทางรถไฟ ควรมีการจัดทำแผนพื้นที่เป็นเวอร์ชันภาษาอังกฤษและภาษาจีน 2) ควรมีการจัดการระบบน้ำประปาเพื่อให้มีน้ำไหลเป็นปกติ เพิ่มห้องสุขา ถึงขยะและจัดการระบบ Wi-Fi ให้ดีขึ้น 3) คุณภาพและความเหมาะสมของที่พักและอาหารควรมีมาตรฐานที่เหมาะสมกับราคา และเพียงพอแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะวันเสาร์ อาทิตย์ 4) ควรมีการเพิ่มกิจกรรมการปั่นจักรยานเส้นทางริมคลอง เพื่อชมธรรมชาติ ตลอดจนถึงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ กิจกรรมการชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืน ควรจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของหิ่งห้อย 5) รูปแบบและราคาแพ็คเกจการให้บริการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ควรมีความเหมาะสม 6) ควรจัดหาข้อมูลการท่องเที่ยว ธนาкар ตู้เอทีเอ็ม แก่นักท่องเที่ยว 7) การประชาสัมพันธ์ คุณภาพและราคาของอาหาร ห้องสุขาสาธารณะและจัดหาถังขยะเพิ่มขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ : ศักยภาพ การจัดการการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ABSTRACT

The research on “Guidelines for Potential Development in Tourism Management of Amphawa Floating Market, Amphawa District, Samut Songkhram Province” aims to (1) study the Thai and foreign tourists’ behaviors who come to Amphawa Floating Market, Amphawa District, Samut Songkhram Province for tourist purpose, (2) study the potential of tourism management in Amphawa Floating Market, (3) study guidelines of potential development of tourism management in Amphawa Floating Market for government officials, Thai and international tourism business entrepreneurs. This research is an action research which collecting data from 385 Thai people and international tourists by accidental sampling and 17 people of government officials, Thai and international tourists and business entrepreneurs by purposive sampling.

The results showed that 1) the tourists’ behavior, this study found that they travel by personal cars. The interesting activity for visiting is experiencing atmosphere of the floating market. Most of information about the market are from social media. 2) The findings showed that the average potential of tourism management in overall aspects is at a good level consisting of tourist attractions, transportation, facilities and accommodations, tourism activities, tourism packages and other services. 3) The guidelines of tourism management of Amphawa Floating Market are seven issues. 1. Tourist attractions, travelling by train transportation system and brochures in English and Chinese should be improved. 2. The water supply system, public toilets and Wi-Fi system should be improved. 3. The appropriateness and quality of accommodation and food should be reasonable for the tourists, especially on weekends. 4. The cycling activities along the canal for sightseeing and tourist attractions should be improved, and the environment should be preserved and suitable for the fireflies at night. 5. The tourism package should be controlled and reasonable for the tourists. 6. Tourist information, banks, ATMs should be available for the tourists. 7. Public relations, food quality and price, public toilets and trash should be improved by both public and private sectors.

Keywords : Potential, Tourism Management, Amphawa Floating Market

บทนำ

ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งการท่องเที่ยวมีด้วยกันหลายรูปแบบ โดยการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีชุมชนควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยว ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดย

ในปี พ.ศ. 2561 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจำนวน 2,039,073 คน เป็นชาวไทย 1,988,302 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 97.5 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด และชาวต่างประเทศ 50,771 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด (กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา, 2561)

ตลาดน้ำอัมพวาจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งของการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ ซึ่งได้รับความนิยมมาช้านาน เนื่องจากมีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ในด้านของกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีหลายประเภท อาทิ การชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ การชิมอาหารพื้นบ้านควาและหวานนานาชนิด การปั่นจักรยานไปชมสถานที่ที่สำคัญ ตลอดจนการชมหิ่งห้อย เป็นต้น ในด้านการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาในปัจจุบันสามารถมาได้หลายเส้นทาง อาทิ เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ รถโดยสารประจำทาง รถไฟ และทางเรือ ในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับการบริการนักท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย โรงแรม โฮมสเตย์ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งบริการของสถานที่จอดรถ ไฟฟ้า น้ำประปาตลอดจนบริการอื่นๆ

จากสภาพการณ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าตลาดน้ำอัมพวาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจซึ่งในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการมาท่องเที่ยวค่อนข้างมาก ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว ในตลาดน้ำอัมพวา อำเภอ

อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สำหรับ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของตลาดน้ำอัมพวา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในช่วงเดือน กุมภาพันธ์-เมษายน 2562

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษานี้มีกรอบแนวคิดการวิจัยทางด้านของศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา มีองค์ประกอบดังนี้

1. สถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา
2. การเข้าถึงและการเดินทางไปตลาดน้ำอัมพวา
3. สิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา
4. กิจกรรมการดำเนินการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา
5. แพคเกจในการให้บริการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา
6. การให้บริการอื่นๆ อาทิ ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ให้บริการนักท่องเที่ยวสถานพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิง

ปริมาณ จะเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดแบบมี
ตัวเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล

3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้
ตอบแบบสอบถามที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีคำถามจำนวน
6 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยว
ของนักท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม มีคำถามจำนวน 8 ข้อ เป็น
แบบสอบถามชนิดปลายปิดมีตัวเลือกให้ตอบ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลศักยภาพการจัดการ
ท่องเที่ยวของตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale
มี 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ ทั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มาทำการ
ทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยทำการเก็บข้อมูลเป็น
จำนวน 30 ตัวอย่าง หลังจากนั้นนำแบบสอบถาม
ดังกล่าวมาทำการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
โดยวิธีแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient)
ของครอนบราค (Cronbach's Alpha) ได้ผลการ
คำนวณเท่ากับ 0.937

และสำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
โดยมีแนวประเด็นคำถาม 7 ด้าน ได้แก่ 1) สถานที่
ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ลักษณะและความสะดวกใน
การเดินทางมายังตลาดน้ำอัมพวา 2) การจัดการระบบ
โครงสร้างพื้นฐานของตลาดน้ำอัมพวา 3) ความเหมาะสม
และคุณภาพของการให้บริการของที่พัก ร้านอาหาร
และร้านสะดวกซื้อ 4) ความเหมาะสมของกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา 5) รูปแบบแพ็คเกจการให้
บริการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา 6) การให้บริการอื่นๆ
อาทิ ข้อมูลนักท่องเที่ยว ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม 7) การให้
ความสนับสนุนของภาครัฐ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยนี้จะทำการเก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยสามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 จะ
เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะเป็นประชากรนักท่องเที่ยว
ชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ได้มาทำการท่องเที่ยว
ที่ตลาดน้ำอัมพวา แต่เนื่องจากไม่ทราบจำนวน
ของประชากรที่มาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาที่แน่นอน
ผู้วิจัยจึงทำการกำหนดตัวอย่างจากสูตรที่ไม่ทราบ
ประชากรที่แน่นอน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545) ที่
ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ซึ่งจะได้จำนวน
ข้อมูลที่ต้องทำการเก็บทั้งหมด 385 คน

ทั้งนี้ ได้กำหนดสัดส่วนในการเก็บข้อมูล
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ
จากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ใน
ด้านของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดสมุทรสงคราม
เมื่อปี พ.ศ.2561 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด
2,039,073 คน เป็นชาวไทย 1,988,302 คน
คิดเป็นร้อยละ 97.5 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด และ
ชาวต่างประเทศ 50,771 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5
สำหรับในการศึกษาวิจัยนี้จึงทำการเก็บข้อมูลจากนัก
ท่องเที่ยวชาวไทย 375 คน และนักท่องเที่ยว
ชาวต่างประเทศ 10 คน รวมทั้งสิ้น 385 คน ทั้งนี้ ข้อมูล
ทั้งหมดทำการเก็บแบบบังเอิญ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จะเป็นข้อมูลเชิง
คุณภาพ ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ
จะเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ 1) หน่วยงานภาครัฐ
จำนวน 2 คน 2) ผู้ประกอบการจำนวน 3 คน
3) นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศรวม 12 คน
ซึ่งถ้าเก็บตามสัดส่วนจะเป็นชาวไทย 11.7 คน และชาว
ต่างประเทศ 0.3 คน แต่ในการศึกษาวิจัยนี้จะทำการปรับ
จำนวนข้อมูลเล็กน้อยเพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วน
ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีข้อมูลครอบคลุมเพิ่มขึ้น นั่นคือ
จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย
9 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 3 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยในส่วนของค่าเฉลี่ย มีการอธิบายแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ยแปลผล	
4.21 –5.00	มากที่สุด
3.41 –4.20	มาก
2.61 –3.40	ปานกลาง
1.81 –2.60	น้อย
1.00 –1.80	น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ไปทำการสัมภาษณ์จากประชากรกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 17 ตัวอย่าง ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการจำนวน 3 คน นักท่องเที่ยวชาวไทย 9 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 3 คน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีผลการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.7 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 35.6 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 47.5 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 37.5 มีอาชีพนักเรียน /นักศึกษา ร้อยละ 51.2 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 47.8

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาข้อนี้ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ข้อที่ 1

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรูปแบบการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 61.6 มีระยะเวลาในการท่องเที่ยวไม่เกิน 24 ชั่วโมง มีลักษณะการท่องเที่ยว

กับครอบครัว ร้อยละ 38.2 มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ไม่เกิน 5,000 บาท กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจคือกิจกรรมชมวิถีชีวิตตลาดน้ำอัมพวา ร้อยละ 48.6 ช่องทางการได้รับข้อมูลการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา จากข่าวสารจากช่องทาง สื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 34 มีการท่องเที่ยวครั้งนี้เป็นครั้งที่ 2 ร้อยละ 34 จุดประสงค์ของการมาท่องเที่ยวมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 314 คน เพื่อการศึกษา 52 คน เพื่อการสัมมนา 6 คน มาเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ 25 คน

3. ระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาข้อนี้ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ข้อที่ 2

จากผลการศึกษา จะได้ว่า ระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถสรุปในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านสถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา พบว่า ความดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยว (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20) การจัดการสิ่งปลูกสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08) ระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95) ความเพียงพอของการให้บริการพื้นที่จอดรถ (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93) ป้ายสื่อความหมายที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92) ระบบสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์) (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90) ซึ่งทั้งหมดมีระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก

ด้านการเข้าถึงและการเดินทาง พบว่า มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนไปยังแหล่งท่องเที่ยว (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04) มีผู้ประกอบการขนส่งหลายรายเป็นทางเลือกในการเดินทาง (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95) เส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวมีหลากหลายเส้นทาง (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95) สภาพของเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15) ซึ่งทั้งหมดมีระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักพบว่า ความเพียงพอในการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08) คุณภาพและมาตรฐานของที่พัก (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97) ที่พักรู้ให้เลือกหลากหลาย (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02) ความเหมาะสมของราคาที่พัก (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94) ความเหมาะสมของราคาของอาหาร (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82) คุณภาพของอาหารที่ให้บริการ (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.98) มีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ (ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายของที่ระลึก) (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.02) ซึ่งทั้งหมดมีระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก

ด้านกิจกรรมการดำเนินงาน พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14) กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความหลากหลาย (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09) กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.12) กิจกรรมการท่องเที่ยวมีการดำเนินการโดยชุมชน (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09) ซึ่งทั้งหมดมีระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก

ด้านแพ็คเกจที่มีให้บริการ พบว่า มีบริษัทนำเที่ยวหรือบริษัทตัวแทนการท่องเที่ยวจัดมาเที่ยวที่ตลาดน้ำอัมพวาให้เลือกหลายแห่ง (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00) แพ็คเกจการท่องเที่ยวมีบริการที่ครบถ้วนตลอดการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.93) ช่องทางการนำเสนอแพ็คเกจการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาที่หลากหลาย (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.94) ราคาของแพ็คเกจการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาที่มีความเหมาะสม (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88) ความสะดวกสบายในการจองและการชำระเงิน (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92) ซึ่งทั้งหมดมีระดับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก

ด้านการให้บริการอื่นๆ ของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า สถานพยาบาลใกล้แหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88) เจ้าหน้าที่ตำรวจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา (มีค่าคะแนน

เฉลี่ย 3.91) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.82) ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม และอื่นๆ ในการทำธุรกรรมทางการเงิน (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.87) ซึ่งทั้งหมดมีระดับศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวในระดับมาก แต่ในด้านของคะแนนเฉลี่ยในด้านนี้ค่อนข้างจะต่ำกว่าด้านอื่นๆ

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาข้อนี้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ทำการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีแนวประเด็นคำถาม 7 ด้าน ได้แก่ 1) สถานที่ท่องเที่ยวลักษณะและความสะดวกในการเดินทางมายังตลาดน้ำอัมพวา 2) การจัดการระบบโครงสร้างพื้นฐานของตลาดน้ำอัมพวา 3) ความเหมาะสมและคุณภาพของการให้บริการของที่พัก ร้านอาหาร และร้านสะดวกซื้อ 4) ความเหมาะสมของกิจกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา 5) รูปแบบแพ็คเกจการท่องเที่ยวท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา 6) การให้บริการอื่นๆ อาทิ ข้อมูลนักท่องเที่ยว ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม 7) การให้ความสนับสนุนของภาครัฐ

ประเด็นที่ 1 สถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ลักษณะและความสะดวกในการเดินทางมายังตลาดน้ำอัมพวา การท่องเที่ยวทางรถไฟ

แนวทางในการพัฒนา ควรมีการพัฒนาขึ้น ควรมีการประกาศประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงเส้นทาง การเดินทางให้ละเอียด และมีการจัดทำเอกสารที่เป็นแผ่นพับภาษาอังกฤษและภาษาจีนที่สถานีรถไฟ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบรายละเอียดของเส้นทางตลอดการเดินทางโดยรถไฟ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ ในด้านของรางรถไฟควรมีการพัฒนารางรถไฟให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางรถไฟในอนาคตซึ่งจะมีมากขึ้นทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

การท่องเที่ยวทางรถตู้และรถยนต์ส่วนตัว
แนวทางการพัฒนา ควรมีการจัดการการจราจรให้เป็น
ระเบียบ

การท่องเที่ยวทางรถสาธารณะ ควรที่จะ
มีการจัดการให้มีปริมาณของรถสาธารณะเพิ่มขึ้นเพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ

ประเด็นที่ 2 การจัดการระบบโครงสร้าง
พื้นฐานของตลาดน้ำอัมพวา

ในด้านการจัดการระบบโครงสร้าง
พื้นฐาน แนวทางการพัฒนาคือ ควรมีระบบการกักเก็บ
น้ำให้ไม่ติดขัดและให้เพียงพอเพื่อป้องกันสถานการณ์
การขาดน้ำ เนื่องจากในช่วงวันเสาร์และอาทิตย์ จะมี
นักท่องเที่ยวมาก

ในด้านของห้องสุขา แนวทางการพัฒนา
ควรจัดให้มีหลาย ๆ สถานที่ และควรเพิ่มห้องสุขาให้มี
มากขึ้น โดยเฉพาะในบริเวณตลาดน้ำอัมพวา

ในด้านของถังขยะ แนวทางการพัฒนา
คือ ควรจัดให้มีบริการเพิ่มขึ้นวางไว้ตามจุดต่างๆ ที่
สังเกตได้ชัดเจน

ในส่วนของการให้บริการที่จอดรถ แนวทาง
ในการพัฒนาคือ ควรจัดให้มีเพียงพอ และควรมี
เจ้าหน้าที่จราจรมาดูแล เนื่องจากถ้าคนหนาแน่นคน
หลังจะติดมาก ในด้านของ Wifi ควรที่จะต้องปรับปรุง
อย่างยิ่ง มิฉะนั้นจะทำให้การสื่อสารค่อนข้างลำบาก

ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมและคุณภาพ
ของการให้บริการของที่พักร้านอาหาร และร้านสะดวกซื้อ

ในด้านความเหมาะสมของที่พักร้านอาหาร
พัฒนาคือ ที่พักรถของนักท่องเที่ยวและอาหารควรมี
มาตรฐานที่เหมาะสมกับราคาแก่ผู้รับบริการ และควร
จัดหาที่พักให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
วันเสาร์ อาทิตย์

ในด้านความเหมาะสมของอาหาร แนวทาง
ในการพัฒนาคือ 1) หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการ
จัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา ควรมีการตรวจ
สอบคุณภาพของสินค้าที่นำมาขายลูกค้า ยกตัวอย่าง
เช่น ถ้าเป็นกุ้งแม่น้ำโดยปกติเนื้อกุ้งจะมีความเหนียวแข็ง

มันกุ้งแม่น้ำก็ต้องมีความหอมมัน ทั้งนี้ไม่ควรนำตัว
ที่ตายแล้วไปรวมกับตัวที่ยังไม่ตาย 2) ในด้านของสินค้า
ควรมีการยกระดับคุณภาพของสินค้าให้อยู่ในระดับ
สากลมากขึ้น อาทิ เครื่องดื่มกาแฟ ควรมีมาตรฐาน
สากลมากขึ้น

ประเด็นที่ 4 ความเหมาะสมของกิจกรรม
การท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา

1. ในด้านของกิจกรรมการปั่นจักรยาน
แนวทางการพัฒนาคือ เส้นทางที่ใช้ในกิจกรรมการ
ปั่นจักรยานควรขยายเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเส้นทางริม
คลอง ทั้งนี้เพื่อให้การปั่นจักรยานสามารถปั่นจักรยาน
ไปเที่ยวชมธรรมชาติ ตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยว
สำคัญๆ ที่น่าสนใจได้อย่างไม่ติดขัด ทั้งนี้สถานที่ที่สามารถ
ไปชมก็มีด้วยกันหลายแห่ง อาทิ พิพิธภัณฑ์ชนมไทย ซึ่ง
มีชนมไทยมากมาย และอีกสถานที่คือที่วัดบางกุ้ง
สถานที่แห่งนี้จะมีโบสถ์โบราณซึ่งหาชมได้ยากยิ่ง

2. ในด้านกิจกรรมการชมหิ่งห้อยในยาม
ค่ำคืน แนวทางการพัฒนาคือ ควรมีระบบการจัดการ
สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของ
หิ่งห้อยให้มากที่สุด เนื่องจากกิจกรรมนี้ได้รับความนิยม
มาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน โดยเมื่อประมาณ 40-50
ปีก่อน กล่าวกันว่า แสงไฟของหิ่งห้อยนั้นเปรียบเสมือน
ไฟประดับที่ย้อยลงมาเป็นกลุ่ม ๆ ส่งแสงระยิบระยับให้
กับผู้ที่มาพบเห็น

ประเด็นที่ 5 รูปแบบแพ็คเกจจิ้งการให้
บริการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา

ในด้านแพ็คเกจจิ้งการให้บริการท่องเที่ยว
แนวทางการพัฒนาคือ หน่วยงานการจัดการการ
ท่องเที่ยวควรตรวจสอบ การเสนอราคาของกรุ๊ปทัวร์
ว่ามีราคาที่เหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ไม่ควรมุ่งกำไรมาก
เกินไป ไม่ควรมีการแก่งแย่งลูกค้ากัน ตลอดจนไม่ควร
มีการเอาเปรียบลูกค้า

ประเด็นที่ 6 การให้บริการอื่นๆ อาทิ
ข้อมูลนักท่องเที่ยว ธนาคาร ตู้เอทีเอ็ม

ในด้านของข้อมูลการท่องเที่ยว แนวทาง
การพัฒนาคือ ควรมีบอร์ดแนะนำข้อมูลสำหรับการ

ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ในด้านของธนาคาร แนวทางการพัฒนา คือ ควรมีการให้บริการที่เพียงพอ โดยตู้เอทีเอ็ม ควรมีการจัดวางในตามสถานที่ต่างๆ ให้มากกว่าในขณะนี้ อาทิ สถานีรถไฟ บริเวณตลาดน้ำ สถานีรถประจำทาง

ประเด็นที่ 7 การให้ความสนับสนุนของภาครัฐ ในด้านการให้การสนับสนุนของภาครัฐนั้นมีแนวทางในการพัฒนาหลายประการ ดังนี้

ประการที่ 1 ภาครัฐเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์ อาทิ การประดับไฟในท้องที่ต่างๆ ให้เกิดความสวยงาม เนื่องจากงบประมาณของเทศบาลอัมพวามีงบประมาณไม่มากนัก

ประการที่ 2 ควรมีนโยบายการจัดระเบียบร้านค้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการสัญจรเพิ่มขึ้น เนื่องจากขณะนี้ยังคงแลดูยุ่งวุ่นวาย และความปลอดภัยยังไม่เพียงพอ

ประการที่ 3 ควรมีนโยบายในการควบคุมในด้านคุณภาพของอาหารบางประเภทให้มีความเหมาะสมกับราคา

ประการที่ 4 ควรมีนโยบายการจัดสร้างห้องสุขาสาธารณะและจัดหาดังขยะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับกับนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณมากโดยเฉพาะในช่วงของวันเสาร์และอาทิตย์ และวันหยุดเทศกาล

ประการที่ 5 ควรมีนโยบายการขยายทางเดินเท้าริมคลองให้กว้างขวางมากขึ้นและควรมีที่กั้นริมคลอง ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายจากการพลัดตกน้ำ และควรมีการทำที่หลบแดดและฝนไปยังทางเดินต่างๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถสรุปผลและอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ในด้านของข้อมูลส่วนบุคคล พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชชา ฤทธิ์เดช (2558 : 25) และในด้านสถานภาพการสมรสพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2561 : 2806) นั่นคือมีสถานภาพโสด ทั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกกลุ่มทั้งที่สมรสแล้วและยังไม่สมรสให้มาท่องเที่ยวมากขึ้น

ประเด็นที่ 2 ในด้านของพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา พบว่า ในด้านของรูปแบบการเดินทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา สว่างคง (2558 : 18) และงานวิจัยของ ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2561 : 2806) นอกจากนี้จุดประสงค์ของการท่องเที่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา กาแก้ว (2558 : 59) ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2561 : 2806) คือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

ประเด็นที่ 3 ในด้านของศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา พบว่างานวิจัยของการศึกษานี้ จะทำการศึกษาระดับของศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งทำการศึกษาในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา การเข้าถึงและการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกและที่พัก กิจกรรมการดำเนินงาน แพ้คเค็จที่มีให้บริการ และการให้บริการอื่น ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากการศึกษาพบว่าทุกด้านมีระดับศักยภาพในเกณฑ์ระดับมาก ซึ่งเมื่อทำการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยในการศึกษานี้จะสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา สว่างคง (2558 : 18) ซึ่งได้ทำการศึกษาน้ำตก 4 แห่งคือ น้ำตกเจ็ดสาวน้อย น้ำตกดงพญาเย็น น้ำตกเจ็ดคดและน้ำตกมวกเหล็ก ทั้งนี้พบว่า ในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สว่างคง ในกรณีของน้ำตกเจ็ดสาวน้อย และกรณีของน้ำตกเจ็ดคดสำหรับในด้านของป้ายบอกทางสู่แหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สว่างคง (2558 : 20)

ในกรณีของน้ำตกสาวน้อย และกรณีของน้ำตกเจ็ดคต น้ำตกตงพญาเย็น และน้ำตกมวกเหล็ก นั่นคือ ป้ายบอกทางมีความชัดเจนในระดับมาก และในด้านของความน่าสนใจของการจัดกิจกรรมพบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา กาศรุณ ชูสิ่วรรณ ปราณีธรรม และจารีย์ พรหมณะ (2561 : 48) นั่นคือกิจกรรมที่จัดมีความสนใจในระดับมาก ในกรณีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เมืองเวียงสระ ในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม ร้านค้า และร้านขายของที่ระลึก พบว่ามีความสอดคล้องงานวิจัยของกัลยา สว่างคง (2558 : 20) ในกรณีของน้ำตกตงพญาเย็น น้ำตกเจ็ดสาวน้อย น้ำตกเจ็ดคต และน้ำตกมวกเหล็ก นั่นคือสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสะดวกในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในงานวิจัยมีประเด็นที่ควรแก้ไข ทั้งนี้ได้ทำการเสนอแนะดังนี้

1. ในด้านของการเดินทางพบว่าการให้บริการของรถสาธารณะยังมีไม่เพียงพอ จึงควรมีการบริหารจัดการให้มีการเพิ่มรถสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ

2. ในด้านของระบบโครงสร้าง พบว่า ยังคงต้องมีการบริหารจัดการ ดังนี้

การบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอ ดังนั้นควรมีระบบการกักเก็บน้ำให้มีปริมาณที่เพียงพอ

ในด้านของห้องสุขา และถังขยะยังคงมีไม่เพียงพอจึงควรจัดสร้างห้องสุขาให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น และจัดหาถังขยะไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อให้มีบริการที่เพียงพอและไม่ทำให้พื้นที่สาธารณะเกิดความสกปรก

1. ในด้านของความเหมาะสมในด้านของอาหาร พบว่ายังไม่มีคุณภาพไม่ดีพอ นั่นคือ ควรมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนที่จะนำออกขาย

2. ในด้านความเหมาะสมของกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ในด้านของกิจกรรมปั่นจักรยาน

พบว่าถนนเส้นทางการปั่นจักรยานยังมีน้อย ฉะนั้น จึงควรขยายเส้นทางที่ใช้ในการปั่นจักรยานเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะเส้นทางริมคลอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยว ตลาดน้ำอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวในบริเวณที่เกี่ยวข้องกัน เช่น วัดบางกุ้ง ตลาดร่มหุบ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สถานการณ์การท่องเที่ยวในประเทศไทยรายจังหวัด ปี 2561.

สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2562

กาญจนา กาแก้ว. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยว

ชาวไทยที่สวนเกษตร จังหวัดระยอง.

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิชาการ

จัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยว

และการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย.(2561). การศึกษาศักยภาพ

และสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยว

ชุมชนและมรดกเทศกัท่องเที่ยว

ชุมชนเทศบาลตำบลนาครี อำเภอ

แม่ทะ จังหวัดลำปาง. วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยธนบุรี ปีที่ 12 ฉบับที่ 28

พฤษภาคม – สิงหาคม 2561. หน้า 85-97

จาก [https://www.mots.go.th/more_](https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=509&filename=index)

[news.php?cid=509&filename=index](https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=509&filename=index)

กัลยา วานิชย์บัญชา.(2545). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติ

สำหรับการบริหารและวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่

6): บริษัทธรรมสาร จำกัด.

กัลยา สว่างคง.(2558). การสำรวจแหล่งธรรมชาติการท่องเที่ยว

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัด

สระบุรี. หน้า 179-194

ธัญญา กาศรุณ ชูลีวรรณ ปราณีธรรม และจารีย์ พรหมณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองเวียงสระวารสารช่อพะยอม ปีที่ 29 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน-ตุลาคม) พ.ศ. 2561. หน้า 41-52

ธัญชา ฤทธิ์เดช. (2558). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558) หน้า 18-33
บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2561). พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาดกรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดราษฎร์ธานี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2561. หน้า 2,801-2,817